

בית משפט לתביעות קטנות בתל אביב - יפו

ת"ק 14-04-17858 בן יששכר נ' קוטלר ואח'

1

לפני כב' השופט טל חבקין

התובע: יעקב בן יששכר

נגד

הנתבעים: 1. אושרת קוטלר

2. אריק וייס

3. רפי גינת

4. ישראל 10 שידורי הערוץ החדש בע"מ

פסק דין

2

3

4

לפניי תביעה לפיצוי בסך של 15,000 ש"ח שעילתה עוולת פרסום לשון הרע שביצעו הנתבעים 2-1, לפי הנטען, כלפי התובע.

5

6

7

הפרסום

8

9

10

11

12

13

14

15

16

1. במסגרת תכנית האקטואליה "המגזין", המשודרת בערוץ 10 בהנחיית הנתבעת 1, שודרה ביום 22.3.2014 כתבה שערך הנתבע 2 בנושא התנהלותן של רשויות הרווחה באשר להוצאת ילדים מחזקת הוריהם למסגרות חוץ-ביתיות והדיון הציבורי סביבה. באותה עת שימש הנתבע 3 כמנכ"ל הנתבעת 4 – שהיא חברה המפעילה את שידורי ערוץ 10. התובע, המגדיר את עצמו עיתונאי ופעיל חברתי, רואיין לכתבה (שאורכה כ-18 דקות ו-50 שניות, כולל דיון באולפן) בהסכמתו, והופיע בה בקטע שאורכו כשלוש דקות וחצי, שמתוכן נשמע קולו במשך כדקה ו-45 שניות. הכתבה לא התמקדה בתובע וחלקו בה שולי יחסית.

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

2. הקטע הרלוונטי נפתח בדברי קריינות של הנתבע 2: "האיש שמנהל את המאבק הקולני ביותר נגד פנימיית בית אפל [פנימייה שאלה מועברים ילדים שהוצאו מבתיים על ידי שירותי הרווחה – ט' ח'] הוא אדם בשם יעקב בן יששכר. לטענתו, נפגע רווחה בעצמו שהחליט להשיב מלחמה למערכת הדורסנית, ולא תאמינו היכן הוא מרגיש בבית". הדברים נאמרים על רקע כניסת התובע, יחד עם נתבע 2, למשכן הכנסת, שאז מושמעים דבריו: "מכירים אותי בכנסת, מכירים אותי בוועדות. חברי כנסת מסייעים כמה שהם יכולים". לאחר מכן מתאר הנתבע 2 את פועלו של התובע: "בן יששכר הוא האיש שעומד מאחורי 'התנועה למען עתיד ילדינו'. הוא מפעיל אתר אינטרנט לוחמני במיוחד, מארגן הפגנות, מפיץ סיפורים לתקשורת, מגיע לדיונים בבתי משפט, מתייצב בוועדות הכנסת, אפילו מקדם הצעת חוק עצמאית". הקריינות נפסקת עם כניסתם של התובע ונתבע 2 ללשכתו של חבר הכנסת ניסים זאב, אשר מברך את התובע לשלום, לוחץ את ידו ושואל אותו:

בית משפט לתביעות קטנות בתל אביב - יפו

ת"ק 17858-04-14 בן יששכר נ' קוטלר ואח'

"היום מה מיוחד?" ; והתובע משיב: "מיוחד הנושא של חטיפת ילדים מהמשפחות הנורמטיביות". מתחילה קריינות של נתבע 2: "חבר הכנסת ניסים זאב, לשעבר מחזיק תיק הרווחה בעיריית ירושלים, הוא אחד הכוחות המשמעותיים ביותר בכנסת בשדולה המתגבשת נגד העובדים הסוציאליים. לאחרונה אף המליץ חבר הכנסת שלא לפנות כלל לשירותי הרווחה". הקריינות נפסקת וחבר הכנסת זאב פונה למצלמה בדברים: "הורים בתמימות פונים לעובדים סוציאליים כדי באמת לקבל עזרה בתום לב ופתאום הם רואים את עצמם נרדפים על ידי אותו גוף שנקרא פקידות סעד". הנתבע 2 שואל אותו: "אז פקידי הסעד הם אנשים רעים שיושבים ואומרים: 'אוקיי, בואו נוציא ילדים מביתם?' זאת אומרת, זה מה שאני לא מצליח להבין בתוך הקונסטלציה הזאת"; וחבר הכנסת משיב: "-יש כאן תפיסת עולם מעוותת. יכול להיות שיש להם כוונות טובות, לא שאני מאמין בזה, אבל יכול להיות, אבל כל ההתנהלות הזאת... אין אף מקום בעולם שמוציאים כל כך הרבה ילדים ולוקחים אותם בעל כורחם, את הילדים האלה, בלי הסכמת ההורים". בשלב זה ממשיכה קריינות: "ירשה לנו חבר הכנסת המכובד לעצור רגע בדיוק כאן כי המספר הוא הנקודה המעניינת ביותר בתוך כל התסבוכת הזאת". ברקע מופיע גרף ונאמר: "מכל אלף ילדים בישראל 3.4 מוצאים למסגרות שמחוץ לבית. בארצות הברית המספר הזה הוא 10 ילדים מכל אלף; בגרמניה 7.4 מתוך אלף; ובאירלנד 5 ילדים על כל אלף. למעשה, ישראל ממוקמת במקום הלפני אחרון במדינות ה-OECD בהוצאת ילדים למסגרות שמחוץ לבית. אחרי שהבהרנו את הנקודה הזאת אפשר להמשיך הלאה".

3. כעת פונה הנתבע 2 אל התובע ושואל אותו: "השאלה, בסופו של דבר, אם זאת הדרך. זאת אומרת, אתה מעלה לאינטרנט הכפשות על עובדים סוציאליים, אתה קורא להם גרמנים נאצים, אתה מלווה כל כך הרבה משפחות שהילדים הוצאו מהבית ובמקום לנסות ולקבל טיפול, הם יוצאים למלחמה דרך המערכת. הרי מי משלם על זה בסופו של דבר? הילדים, בזה זה נגמר"; והתובע משיב – כשברקע מופיע כיתוב בדבר זהותו: "יעקב בן יששכר, מנכ"ל 'התנועה למען עתיד ילדינו'" – "זה פשוט לא נכון. אני מייעץ למשפחות, אני נלחם כדי להסביר להם איך להקליט את פקידי הסעד שמשקרים חדשות לבקרים. אני טוען שהגיע הזמן להגן על המשפחות שמוציאים את הילדים מהבית". בתגובה מקריא הנתבע 2 מתוך מכשיר טלפון נייד דברים המיוחסים לתובע: "רוב החוסים בבית אפל הידרדרו לפשע, זנות ומחלות נפש"; ושואל: "מה הילדים האלה אמורים לחשוב על המקום שמגדל אותם? בחיך, אלה ילדים"; התובע אומר בתגובה: "-קודם כול, אני לא יודע על מה אתה מדבר"; והנתבע 2 משיב: "זה באתר שלך".

4. או אז מתערב חבר הכנסת זאב בשיחה ואומר: "סליחה, רגע. -רגע, רגע. שניה אחת, אני אגיד לך... אל תחבר אותי בשאלות שלך אליי"; והתובע אומר במקביל: "זה לא אומר שאני תומך בגואל רצון, חד משמעית"; אך חבר הכנסת ממשיך: "אני אומר לך, אני ממש מוחה על זה גם. אני לא חושב לרגע שאני בא להתעמת בשאלות שהן לא רלוונטיות אליי". הנתבע 2 משיב לו: "לא, לא, בסדר. אנחנו מדברים על דברים שונים"; אך חבר הכנסת מוסיף: "-לא, לא, לא, לא. אתה... לא, אתה

בית משפט לתביעות קטנות בתל אביב - יפו

ת"ק 14-04-17858 בן יששכר נ' קוטלר ואח'

מערבב את זה... כאילו אני נמצא בצד שלו. אני אפילו לא יודע מה הוא כתב, מה הוא לא כתב. אתם
באתם לראיין אותי בלבד. יש לכם שאלות נוספות, תשאלו אותו בנפרד". לאחר מכן השיחה בין
השלושה מושתקת ונפתחת קריינות: "אז מצד אחד, חבר הכנסת זאב ממחר להתנער מחברו
למאבק. מצד שני, כדאי גם לדעת מי האיש שיושב אצלך בלשכה ועם מי מובילים יוזמות חקיקה. כך
או כך, מי שאמור לספק את התשובות החשובות באמת יושב כמה חדרים משם בקומת הממשלה,
מאיר כהן, שר הרווחה". בשלב זה מצולם ריאיון קצר שבו מראיין הנתבע 2 את שר הרווחה כהן;
ולאחריו סיכום של הכתבה והשידור מועבר לאולפן. שם משוחחים הנתבעת 1 (מגישת התכנית)
ונתבע 2. הנתבעת 1 אומרת: "קודם כל מדהים לראות איך חבר כנסת יושב מול מישהו שאין לו
מושג מיהו, מה קורה באתר שלו, העיקר רצים הלאה עם יוזמת חקיקה מפוארת"; והנתבע 1 מציין:
"ככה מגלגלים חוקים". בהמשך משוחחים השניים בנושא הכתבה – שיחה קצרה שנגעה לנתונים
מספריים בדבר הוצאת ילדים ממשפחותיהם בישראל וכן בהמלצות "ועדת סילמן" (הוועדה לבחינת
מדיניות משרד הרווחה והשירותים החברתיים בנושא הוצאה של ילדים למסגרות חוץ-ביתיות
ונושא הסדרי ראייה).

עד כאן הפרסום מושא התביעה.

התביעה

5. בכתב התביעה נטען כי קטע הכתבה שבו מופיע התובע והדיון העוקב באולפן עולים כדי
פרסום לשון הרע כלפיו ממספר טעמים: הנתבע 2 ציין כי התובע מנהל את אתר האינטרנט של
"התנועה למען עתיד ילדינו" (להלן – "התנועה") על אף שהתובע הכחיש זאת בכתבה וטען שלא כתב
כי העובדות הסוציאליות הן "נאציות" כפי שביקש הנתבע 2 לייחס לו; הנתבעת 1 לגלגה עליו בכך
שציינה כי חבר הכנסת זאב לא יודע עם מי הוא יושב; דברים שאמר התובע לנתבע 2 במהלך השיחה
ביניהם הושתקו, לרבות דבריו כי ישנם עובדי סעד טובים; התובע הוצג כמי שטענתו כי ישראל
שיאנית בהוצאת ילדים מבתיים אינה מדויקת; בהתייחס לדבריו ששודרו בכתבה – "זה לא אומר
שאני תומך בגואל רצון" – נטען כי דברים אחרים שאמר "מועלמים באופן מלאכותי כדי לייצר מצב
שהצופה יבין הפוך". לדבריו, "העובדה שגם דבריו של [התובע] באשר לגואל רצון נשתלו מתוך טענה
רחבה שהשאלה הייתה מדוע [התובע] סייע ליעל הרשקוביץ להחזיר את ילדיה והיא הייתה גם אצל
גואל רצון". התובע מוסיף וטוען כי ערוץ 10 בחר צד במחלוקת שבינו לבין רשויות הרווחה בניגוד
לכללי האתיקה הנהוגים; כי הנתבע 3 – ששימש במועדים הרלוונטיים מנכ"ל הערוץ – אחראי
למעשי הנתבעים האחרים באחריות שילוחית; כי הנתבעים נתבקשו להתנצל אך סירבו לעשות כן;
וכי התובע תואר כנפגע רווחה ולא כך הוא. התובע עותר שייקבע כי הנתבעים פעלו מתוך כוונת זדון
כדי לפגוע בו ולהאדיר את רשויות הסעד, "כאילו מדובר בעובדים חפים מטעויות וחסרי אגידה".
לבסוף טוען התובע כי ביקש לקבל נתונים ממשרד הרווחה, המראים לדבריו כי ישראל שיאנית
בהוצאת ילדים מבתיים, אך לא קיבל נתונים אלה. בגין כל אלה נתבע פיצוי בסך של 15,000 ש"ח.

בית משפט לתביעות קטנות בתל אביב - יפו

ת"ק 14-04-17858 בן יששכר נ' קוטלר ואח'

ההגנה

6. הנתבעים טוענים כי דין התביעה להידחות על הסף בהיותה נעדרת עילה, טורדנית וקנטרנית, ואף לגופה, שכן לשיטתם אין בפרסום הכתבה משום הרע כלפי התובע ולחלופין קמות להם הגנות שבדין. בעיקרו של דבר נטען כי הכתבה לא התמקדה בתובע; כי לא נאמרו לגביו ביטויים משפילים או מבזים; כי הציטוט היחיד שהובא בכתב התביעה ומיוחס לנתבעים – "אין לו מושג עם מי הוא יושב" – מתייחס לדברים שנאמרו על חבר הכנסת זאב בדבר חוסר היכרותו עם התובע; כי לא הייתה בכך כל אמירה הנוגעת לתובע, ולכן לכל היותר ניתן לראות בכך ביקורת והבעת דעה לגיטימית כלפי חבר הכנסת; כי התובע בחר להתרכז בכך שלא כל מילה ומילה ממילותיו נשמעו בכתבה, אלא שכמקובל בעולם הטלוויזיה, אין מקום וזמן להביא את כל דבריו של כל מרואיין; עיקר דבריו הובאו כראוי; וקולו הושמע בכפוף לשיקולי עריכה, בלא שדבריו סולפו או הוצאו מהקשרם. לחלופין נטען כי מתקיימים תנאיה של הגנת אמת הפרסום – הדברים שנאמרו לגבי התובע הם אמת, כעולה מפרסומים שפרסם על אודות עצמו ושצורפו לכתב ההגנה; וכי טמון בהם עניין ציבורי. בנוגע לטענת התובע כי נאמר שהוא קשור לגואל רצון – נטען כי אין למצוא בכתבה כל אמירה מסוג זה מפי הנתבע 2. לחלופין נטען כי ככל שפרט מסוים שפורסם בכתב אינו אמת, המדובר לכל היותר בפרט לוואי שאין בו כדי לגרוע מאמינות הפרסום בכללותו.

מהלך הדיון

7. ערב הדיון עתרו הנתבעים 1 ו-3 למתן פטור מהתייצבות בנימוק שהנתבע 2 (המשמש כנציגה של נתבעת 4) הוא היחיד הבקיא בפרטים הרלוונטיים אשר יכול להשיב על כל טענות התובע, ועל כן אין צורך בהתייצבות האחרים. כמו כן נטען כי נתבע 3 ממילא אינו משמש עוד בתפקיד מנכ"ל הנתבעת 4. בתשובה לבקשה ציין התובע כי הנתבעים כולם הם בעלי דין ועליהם להתייצב ככל אדם לדיון שנקבע; וכי הטענה שנתבע 3 כבר אינו מנכ"ל הנתבעת 4 אינה רלוונטית. בהחלטה מיום 15.12.2014 קבעתי כי הואיל וכתב התביעה אינו מייחס לנתבע 3 כל מעורבות אישית פעילה בהכנת הכתבה, ניתן לו פטור מהתייצבות. דחיתי את בקשת הפטור באשר לנתבעים האחרים.

8. ביום 22.12.2014 התקיים דיון לפניי. בפתח הדיון ציינתי כי אנו מצויים במסגרת זמנים של תביעה קטנה, ויש לעשות מאמץ שלא לחרוג ממנה. התובע מצדו העלה שתי טענות מקדמיות: האחת, כי ההחלטה לפטור את הנתבע 3 מהתייצבות לא נומקה כנדרש ועל כן ביקש שבית המשפט ינמק אותה על אתר; השנייה, נטען כי יש לחייב את הנתבעים 1-2 להציג ייפוי כוח בכתב לייצוג הנתבעת 4. לשאלת בית המשפט אם הנתבעים 1-2 אווזים בייפוי כוח כזה, השיבו האחרונים בשלילה. בהחלטתי שניתנה בדיון קבעתי כי טענותי המקדמיות של התובע יידונו במסגרת פסק הדין (ואתייחס אליהן בהמשך). לאחר מכן הערתי כי לשון הרע הנטען עולה מן הכתבה; ולכן, על פני

בית משפט לתביעות קטנות בתל אביב - יפו

ת"ק 14-04-17858 בן יששכר נ' קוטלר ואח'

הדברים, עסקינן במחלוקת עובדתית צרה ויש למקד את החקירות בהתאם. בהמשך העיד התובע בחקירה ראשית; הנתבעים ויתרו על הזכות לחקור אותו נגדית; הנתבעת 1 העידה בחקירה ראשית; והנתבע החל לחקור אותה נגדית. הואיל והתרשמתי כי נוכח אופי המחלוקת ומסמכים שצורפו לכתיבי הטענות ניתן להסתפק בחקירה קצרה וממוקדת, קצבתי את החקירה הנגדית של הנתבעים 2-1 כולה ל-10 דקות נוספות, והוריתי לתובע לחלקן ביניהם כהבנתו. משניצל התובע את פרק הזמן שנקצב לו, ומשסברתי כי החקירה מוצתה – לא התרתי לתובע להמשיך לחקור את הנתבעים. בעקבות זאת ביקש התובע שאפסול את עצמי; דחיתי את הבקשה; התובע סיכם את טענותיו (הגם שהסיכומים התמקדו בעיקר בסוגיית הפסילה ולא לגוף העניין); הנתבעים ויתרו על זכותם לסכם.

דיון והכרעה

9. התביעה מתמקדת בטענה שהכתבה והדברים שנאמרו באולפן מהווים פרסום לשון הרע כלפי התובע המזכה אותו בפיצוי. אקדים מסקנה לדיון ואומר כי אני סבור שדין התביעה להידחות, שכן אף בהנחה שהנתבעים פרסמו לשון הרע כלפי התובע, עומדת להם הגנת אמת הפרסום. להלן נימוקיי.

10. הלכה היא כי ניתוח ביטוי במסגרת עוולת לשון הרע נעשה בארבעה שלבים. בשלב הראשון יש לשלוף מתוך הביטוי את המשמעות העולה ממנו לפי אמת המידה המקובלת על האדם הסביר. בשלב השני יש לברר אם מדובר בביטוי אשר החוק מטיל חבות בגינו, בהתאם לסעיפים 1 ו-2 לחוק איסור לשון הרע, התשכ"ה-1965 (להלן – "החוק"). בשלב השלישי יש לבחון אם עומדת למפרסם אחת ההגנות המנויות בסעיפים 13-15 לחוק. השלב הרביעי עניינו פסיקת פיצוי (ע"א 4534/02 רשת שוקן בע"מ נ' הרציקוביץ, פ"ד נח(3) 558, 568 (2004)).

האם הכתבה באה בגדר "לשון הרע"?

11. סעיף 1 לחוק קובע – בחלקו הרלוונטי לענייננו – כי "לשון הרע" היא דבר שפרסומו עלול "להשפיל אדם בעיני הבריות או לעשותו מטרה לשנאה, לבוז או ללעג מצדם" (סעיף 1(1) לחוק) או "לבזות אדם בשל מעשים, התנהגות או תכונות המיוחסים לו" (סעיף 1(2) לחוק). על האופן שבו יש לבחון אם פרסום מהווה לשון הרע עמד בית המשפט העליון בע"א 751/10 דיין אורבך נ' פלוני (8.2.2012) (להלן – "ע"א אילנה דיין"):

"בבחינת קיומה של לשון הרע יתחשב בית המשפט בדרך שבה נתפס הפרסום בעיני האדם הסביר. זהו מבחן אובייקטיבי, המעמיד עצמו על האופן שבו האדם הרגיל היה מבין את הפרסום, ובענייננו – בדרך שבה היה הצופה הסביר מבין אותו [...]. על כן, לא הכוונה שמאחורי הפרסום היא שתצביע על קיומה של לשון הרע, אלא המסר עימו היא מותירה

בית משפט לתביעות קטנות בתל אביב - יפו

ת"ק 14-04-17858 בן יששכר נ' קוטלר ואח'

את הצופה. הכוונה יכול שתשפיע על הבחינות האחרות המתבקשות בחוק אך לא על שאלת עצם קיומה של לשון הרע. [...] כאשר פונה בית המשפט לבדוק האם פרסום מסוים כולל בחובו לשון הרע עליו לבחון את הפרסום בכללותו. משמעות הפרסום נבחנת לא רק על סמך המילים המדויקות שבהן השתמש המפרסם, אלא גם אל מול הנסיבות החיצוניות הסובבות את הפרסום" (שם, בפסקאות 83-84 לחוות הדעת של המשנה לנשיאה א' ריבלין).

12. האם תוכן הכתבה בא בגדר "לשון הרע" כהגדרתה בחוק? לצורך הדיון, מוכן אני להניח שהתשובה לכך היא חיובית, ושמספר דברים שנכללו בכתבה עולים כדי לשון הרע כלפי התובע. התובע הוצג בכתבה כ"מי שעומד בראש תנועת 'התנועה למען עתיד ילדינו'; וכמי ש"מפעיל אתר אינטרנט לוחמני במיוחד" (הכוונה לאתר של התנועה). הנתבעים הגישו שני פרסומים מאתר התנועה שדי בציון כותרותיהם, בלא לפרט את תכנם, כדי להבין במה מדובר: האחד, "בית אפ"ל ידוע כמחנה ריכוז המיתעלל בקטינים פראשיות שבו מעורב אישית גבי קונפינו [מנהל הפנימיה – ט' ח' בו הוא פונה לקטינה ואומר לה שאמא שלה משוגעת ולעולם לא תתחתן הינם חמורות ביותר" (כך במקור; רשומה מיום 28.5.2008 שהעלה משתמש שכינויו "yeladeinu"; נ/2); השני, "פנימיית הרווחה ארזים מיתעללת בילדים יותר מגרמניה הנאצית" (כך במקור; רשומה מיום 13.9.2014 שהעלה אותו משתמש; נ/3). הנתבע 2 אף ייחס לתובע פרסום דומה כשהטיח בו: "אתה מעלה לאינטרנט הכפשות על עובדים סוציאליים, אתה קורא להם גרמנים נאצים"; וכשהתובע היתמם, הקריא הנתבע 1 מהמכשיר הסלולרי ציטוט המיוחס לדברים שכתב התובע באחד האתרים: "רוב החוסים בבית אפל הידרדרו לפשע, זנות ומחלות נפש". בתגובה אמר התובע: "-קודם כול, אני לא יודע על מה אתה מדבר"; והנתבע 2 משיב: "זה באתר שלך".

13. לצורך הדיון, מוכן אני להניח שייחוס אחריות לניהול אתר אינטרנט הכולל פרסומים מסוג זה – היינו: פרסומים המייחסים לעובדים סוציאליים, שהם עובדי מדינה הפועלים לרווחת הציבור, התנהגות נאצית, גרימת שואה וכן אמירות כאמור כלפי חוסים במוסדות הרווחה – עשויים, בעיניו של צופה סביר, להשפיל את האדם שהאחריות לפרסום מיוחסת לו, לעשותו מטרה לשנאה, לבוז או ללעג, או לבזותו בשל מעשיו והתנהגותו. אכן, למונח "נאצי" עשויות להילוות משמעויות שונות בעלות קונוטציה שלילית, הגם שלא כל גידוף עולה כדי לשון הרע (רע"א 10520/03 בן גביר נ' דנקנר, פסקאות 24-26 לחוות הדעת של השופט א' ריבלין, פסקאות 8-10 לחוות הדעת של השופטת א' פרוקצ'יה (12.11.2006)). אלא שבהקשר הכולל של הכתבה, נראה שהצופה הסביר מקבל את הרושם שהפרסום המיוחס לתובע נועד להעביר את המסר שלפיו גורמי הרווחה פועלים בכוחניות העולה כדי התעללות, גורמת נזק רב ומובילה לתוצאות הרוות אסון. אשר על כן, ולצורך הדיון, אני מוכן להניח כי צופה סביר יחוש רגשות של בוז ולעג כלפי אדם המשתמש בביטויים כה קיצוניים ופוגעניים כלפי גורמי הסעד.

בית משפט לתביעות קטנות בתל אביב - יפו

ת"ק 14-04-17858 בן יששכר נ' קוטלר ואח'

14. בהינתן הנחה זו, יכול גם שדברי הנתבעת 1 – כי חבר הכנסת זאב אינו יודע עם מי הוא יושב – אף הם בבחינת לשון הרע כלפי התובע. הדברים אמנם נאמרו כביקורת על חבר הכנסת זאב – אך מהי הביקורת? שחבר הכנסת אינו יודע שהאדם היושב מולו מפרסם פרסומים מן הסוג האמור – פרסומים העולים כדי לשון הרע. קשה לנתק אפוא בין הביקורת המרומזת המופנית כלפי חבר הכנסת זאב לבין ההתנהגות המיוחסת לתובע, המוליכה למסקנה כי לא היה מקום שחבר הכנסת ישב עמו.

15. בצד האמור, לא מצאתי ממש בטענת התובע שלפיה הוא הוצג כמי שטענתו שישראל שיאנית בהוצאת ילדים מבתיים אינה מדויקת באופן העולה כדי לשון הרע. התובע לא הוצג בכתבה כמי שהציג נתונים בנושא זה, והאמור בה בסוגיה זו אינו מתייחס אליו. גם דבריו של התובע שלפיהם אין הוא תומך בגואל רצון אינם מהווים, לדעתי, פרסום לשון הרע. ראשית, הדברים נאמרו מפיו של התובע עצמו, בלא שמי מהנתבעים אמר דבר בנושא זה או רמז לכך; שנית, הצופה הסביר אינו מבין מהכתבה, על רקע הקשר הכללי, כי התובע מזוהה עם גואל רצון או תומך במעשיו; ההיפך הוא הנכון: דומה שהצופה הסביר מתרשם דווקא כי הדברים נאמרו כדי להסיר ספק ולהבהיר כי התובע מסתייג ממנו; שלישית, המדובר, לכל היותר, בפרט לוואי שהוא ברקע השיחה בין הצדדים, ולא ניתן היה להסירו מן הכתבה מבלי לקטוע את השיח בין השלושה ולפגום באיכות העריכה; רביעית, הואיל והתובע עצמו הבהיר בכתבה כי הוא לא תומך בגואל רצון, לא היה טעם לכלול בכתבה או אחריה הבהרה נוספת בנושא זה.

16. המסקנה העולה מן המקובץ, כאמור לצורך הדיון, היא שהנתבעים 1-2 פרסמו לשון הרע כלפי התובע.

הגנות

17. על רקע הנחה זו יש לבחון אם עומדת לנתבעים איזו מההגנות הקבועות בחוק. הנתבעים טענו לתחולתן של שתי הגנות: הגנת "אמת הפרסום" הקבועה בסעיף 14 לחוק; והגנת "העיתונאות האחראית" הקבועה בסעיף 15(2) לחוק כפי שהתוותה לאחרונה בדנ"א 2121/12 פלוני נ' דיין אורבך (18.9.2014) (להלן – "דנ"א אילנה דיין").

18. הגנת "אמת הפרסום" דורשת עמידה בשני תנאים מצטברים: האחד, הפרסום היה אמת; השני, טמון בו עניין ציבורי. בדנ"א אילנה דיין נקבע כי המונח "אמת" מכוון ל"אמת המשפטית" – אמת שהיא "פרי עיבודו של בית המשפט, בכלים משפטיים, את המציאות העובדתית כפי שהיא מוצגת בפניו" (שם, בפסקה 25 לחוות דעתו של הנשיא א' גרוניס). אמת זו יכולה להיות שונה מן האמת העובדתית, האובייקטיבית. "כדי להכריע בשאלה האם מה שפורסם היה אמת, יש להשוות

בית משפט לתביעות קטנות בתל אביב - יפו

ת"ק 14-04-17858 בן יששכר נ' קוטלר ואח'

בין תוכן הפרסום לבין האמת כפי שנקבעה על ידי בית המשפט באותו עניין" (שם, בפסקה 27). הפרסום נדרש לשקף אמת "שלמה" – כזו שאינה נעדרת פרטים המשנים את הרושם הכללי המתקבל מן הפרסום, ושלא ייכללו בו פרטים משמעותיים שאינם נכונים. אולם לא כל פער בין העובדות העולות מן הפרסום לבין האמת המשפטית יוביל לשלילת התנאי של אמיתות הפרסום. ההגנה לא תישלל רק בשל העובדה שלא הוכחה אמתותו של פרט לוואי שאין בו פגיעה של ממש (שם, בפסקה 28). לבסוף, המדובר באמת כפי שהייתה בזמן הפרסום ולא ב"אמת לשעתה" (שם, בפסקה 29). כאשר פרסום מייחס לנפגע האשמות חמורות במיוחד – כגון ביצוע פשע חמור – יידרש הנתבע להביא ראיות משכנעות יותר מכפי הנדרש במשפטים אזרחיים "רגילים" (ע"א 670/79 הוצאת עיתון הארץ בע"מ נ' מזרחי, פ"ד מא(2) 169, 186-187 (1987); ע"א 89/04 נודלמן נ' שרנסקי, פסקה 23 (4.8.2008)); אולם ככלל הנטל להוכיח את אמיתות הפרסום הוא כנדרש במשפט האזרחי – הטיית מאזן ההסתברויות.

19. אשר לתנאי השני – קיומו של עניין ציבורי – המדובר ב"עניין שידיעתו ברבים רלוונטית להגשמת מטרה ציבורית או שיש לציבור תועלת בידיעה לגביו, אם לצורך גיבוש דעתו בעניינים ציבוריים ואם לשם שיפור אורחות חייו" (ע"א 1104/00 אפל נ' חסון, פ"ד נו(2) 607, 621 (2002)). תנאי זה משקף את התפיסה כי חשיבותו של חופש הביטוי גוברת כאשר הפרסום שמדובר בו עניינו הבעת דעה בעניינים ציבוריים ובנוגע לאישים הנושאים תפקידים ציבוריים. הצורך להגן על ביטויים הנוגעים לענייני הציבור נובע מחשיבותם של ביטויים אלה לשם שמירה על שיח חופשי, המאפשר גיבוש עמדות פוליטיות, מדיניות וציבוריות בחברה (ע"א אילנה דיין, בפסקאות 100-103 לחוות הדעת של המשנה לנשיא א' ריבלין). "עניין ציבורי" הוא מושג רחב המתייחס גם לחשיבות שבדיון הציבורי בנושא חברתי או פוליטי. "ככל שהפרטים נוגעים ומשפיעים יותר על אנשים אחרים, כך קטנה הזכות למנוע את הפרסום" (אורי שנהר דיני לשון הרע 227-228 (1997)).

20. האם הפרסום דנן עומד בתנאים הדרושים לגיבוש הגנת אמת הפרסום? להשקפתי התשובה לכך חיובית. אפתח בתנאי הראשון שעניינו הוכחה כי הפרסום הוא אמת, דהיינו שהתובע עומד מאחורי הפרסומים המכנים את פעילותם של גורמי הרווחה "נאצית", "גורמת לשואה". בכתבה ציין התובע – כשנשאל בעניין הפרסומים באתר – כי "קודם כול, אני לא יודע על מה אתה מדבר". בעדותו לפני העיד התובע בתוקף, לרבות לשאלת בית המשפט, כי אין לו כל קשר לאתר של התנועה (עמ' 4 שורות 6-8, 10-13). אשר על כן מוטל על הנתבעים הנטל להוכיח כי התובע אכן פרסם את הפרסומים שיוחסו לו. אני סבור כי הנתבעים עמדו בנטל זה.

21. הנתבעים הגישו לבית המשפט מספר תדפיסים מאתר האינטרנט של התנועה ומאתרים אחרים המעידים כולם על מעורבות פעילה של התובע בתכנים המצויים באותם אתרים, לרבות האמירות שצוטטו לעיל. כך, בעמוד הראשי של אתר התנועה (נ/1) מופיעות בין היתר הקישוריות הבאות: "'זכות אבות' סרט בכיכובו של יעקב בן יששכר"; "'יעקב בן יששכר ברדיו"; "'יעקב בן

בית משפט לתביעות קטנות בתל אביב - יפו

ת"ק 14-04-17858 בן יששכר נ' קוטלר ואח'

יששכר מגיש מועמדות לשר הרווחה". כל אלה מעידות לכאורה על מידת מעורבות רבה של התובע בתכנים המופיעים באתר, ולמצער על הסכמתו לכך שהאתר יפרסם את פעילותו. תדפיס נוסף לקוח מאתר "תפוז אנשים הבלוגיה" מתוך בלוג של התובע שבו מצוין – תחת הכותרת "קוביית פרטים אישיים" – פרטים על אודותיו :

שם: יעקב בן יששכר

גיל: 46

מזל: טלה

תאריך לידה: 19/4/1968

[...]

על עצמי: שם: יעקב בן יששכר על עצמי :

קורות חיים יעקב בן יששכר נולד בתל אביב

וגדל בתל אביב. את שנות התיכון

עשה במגמה עיונית ומקצועית בתחום

החשמל. יעקב בן יששכר הוא אב

משמורן לילדה בת 12 שלאחר מאבק

הרואי כנגד מערכת הרווחה ובתי המשפט

אשר נקטו אלימות בכל דרך אפשרית כמו

גם לא חוקית בכדי לא לאפשר לו להיות

אב משמורן יעקב היתמודד לכנסת ה-17

וימודד לכנסת ה-18 בשנת 2006 הוכתר

מאבקו כהצלחה לאחר שהצליח להעביר

את ביתו למשמורתו למרות שרשויות

הרווחה והמדינה ניסו לנתקו". [כך במקור – ט' ח']

הבלוג מכיל קישורית גדולה ומודגשת לאתר הרשמי של התנועה למען עתיד ילדינו וכן סמליל ("לוגו") שלה. בתדפיס אחר מאתר האינטרנט של התנועה מופיעים קורות החיים של התובע – תחת הכותרת "אתר התנועה למען עתיד ילדינו, מידע על מנכ"ל התנועה" – ובהם נכתב, בין היתר: "קמפיין 'פקידי הסעד מביאים שואה על ילדי ישראל' הינו פרי חשיבה מאומצת, שבאה לאחר קבלת עשרות מקרים ומחקרים של הוצאת ילדים מחוץ למשפחה ללא סיבה עקב אי יכולתם של המשפחות להילחם משפטית וכלכלית בפקידי הסעד וברשויות הרווחה"; "ב-2005 נבחר מר בן יששכר למנכ"ל עמותת "הפורום למען עתיד ילדינו"; "יעקב בן יששכר מתמודד לכנסת ה-18 כמועמד מטעם 'התנועה למען עתיד ילדינו'. בתדפיס נוסף הלקוח מאותו אתר נכתב: "זהו האתר הרישמי והיחיד של התנועה למתן עתיד ילדינו בראשות יעקב בן יששכר אשר מייצגת 750,000 ילדים וכ-300,000 אבות גרושים אשר מופלים על רקע מגדרי"; ובהמשך נכתב: "בישראל 2008 גורמים פקידי הסעד שואה שנייה" [הכול במקור – ט' ח']. פרסומים אלה מעידים בבירור כי התובע קשור קשר בל יינתק בתנועה שמי מטעמה מפעיל את האתר ואחראי לפרסומים המופיעים בו. אמנם שני הפרסומים בבלוג שזכרו בפסקה 11 לעיל פורסמו בידי אדם שכינויו "yeladeinu", ולא הובאה ראיה ישירה הקושרת בין אדם זה לבין התובע. ברם מן האמור עד כה עולה כי הצטברו די והותר ראיות נסיבתיות המצביעות על כך שהתובע אחראי לתוכן: כמה וכמה פרסומים הקושרים בבירור בין התובע לבין הנהלת התנועה; כינויו של המפרסם בשם זהה לשמה של התנועה באופן שלכאורה מעיד כי הוא נמנה עם הנהלתה; והיעדר מידע על כל אדם אחר – זולת התובע עצמו – הקשור

בית משפט לתביעות קטנות בתל אביב - יפו

ת"ק 14-04-17858 בן יששכר נ' קוטלר ואח'

בתנועה ומעורב בפעילותה. די בתשתית ראייתית זו כדי לבסס במידה הדרושה במשפט האזרחי את גרסת הנתבעים שלפיה התובע פרסם ולמצער אחראי לפרסומים שיוחסו לו.

22. אף דבריה של הנתבעת 2 – שלפיהם חבר הכנסת זאב אינו יודע עם מי הוא יושב – הם אמת, והם למעשה הוכחו בכתבה. רק במהלך צילומה גילה חבר הכנסת "מיהו האדם היושב מולו", היינו מהם הפרסומים שהוא מפרסם וכיצד הוא בוחר לנהל את המאבק. משגילה זאת לראשונה, הגיב כפי שהגיב – דבר המוכיח כי לא ידע בתחילה "מי האיש שלפניו". לחלופין, ניתן לראות בכך משום הבעת דעה גרידא על חבר הכנסת זאב ועל אופן התנהלותו. המסקנה המתבקשת אם כן היא שהנתבעים עמדו בנטל להוכיח כי הפרסום בכתבה הוא אמת.

23. אשר לתנאי השני – קיומו של עניין ציבורי בפרסום – הרי שגם הוא מתקיים בענייננו. התובע הרי מגדיר עצמו כאיש ציבור ועיתונאי המבקש לקדם עניין בעל חשיבות ציבורית. ביחס ישר, לא יכול להיות חולק כי יש עניין ציבורי בכך שהציבור ידע לאלו פרסומים אחראי התובע ובאלו אמצעים הוא נוקט כדי להגשים את המדיניות שהוא מבקש לקדם. למעשה, הכתבה ממחישה היטב את העניין הציבורי שבחשיפה. לפני שנודע לו בדבר אופי הפרסומים שמפרסם התובע, גילה חבר הכנסת זאב הזדהות עם נושא מאבקם המשותף. משנודע לו המידע האמור, מיהר להסתייג מן התובע וביקש שלא לקשור ביניהם. ייתכן אפוא שגם אחרים שהתובע מבקש לרתום למאבקו יסתייגו ממנו בשל הדרך שבה הוא בוחר לנהל אותו. יש אינטרס ציבורי שאותם אנשים ידעו את האמת בנושא זה. המסקנה היא אפוא שמדובר בפרסום שיש בו עניין ציבורי ניכר.

24. סיכום ביניים: אף בהנחה, לצורך הדיון, שהנתבעים 1-2 פרסמו לשון הרע כלפי התובע, הרי שעומדת להם הגנת אמת הפרסום הקבועה בסעיף 14 לחוק, הפוטרת אותם מאחריות, ומשכך דין התביעה להידחות. מסקנה זו מייטרת את הצורך לבחון אם מתקיימים תנאיה של הגנת "העיתונאות האחראית".

טענות מקדמיות

25. בשלב זה ברור כי ראיתי לדחות גם את הטענות המקדמיות שהעלה התובע בדיון. אשר לטענה הראשונה – בדבר היעדר הנמקה להחלטה לפטור את הנתבע 3 מהתייצבות – הרי שכפי שצינתי בהחלטת הפטור, אשר הייתה מנומקת במידה המתאימה להליך של תביעה קטנה, אין למצוא בתביעה טענה למעורבות פעילה כלשהי של נתבע 3 בהכנת הכתבה או בפיקוח עליה המקימה עילה להשתתף חבות בנזיקין. הקשר היחיד בין התביעה לבין הנתבע 3 הוא שבמועד שידור הכתבה היה האחרון מנכ"ל של החברה. מקום שכתב התביעה אינו מפרט כל גרסה עובדתית המייחסת למנכ"ל החברה אחריות אישית, הרי שהתביעה אינה מגלה עילה נזיקית כלפיו ובה במידה ניתן היה למחוק אותה על הסף מטעם זה בלבד.

בית משפט לתביעות קטנות בתל אביב - יפו

ת"ק 14-04-17858 בן יששכר נ' קוטלר ואח'

26. אשר לטענה השנייה – בדבר היעדר ייפוי כוח לנתבעים 1-2 לייצג את נתבעת 4 – הרי שגם
בה לא מצאתי ממש. בבקשת הנתבעים 1 ו-3 לפטור מהתייצבות צוין במפורש כי נתבע 2 הוא שייצג
את נתבעת 4. על בקשה זו חתומה גם נתבעת 4, בצירוף חותמת החברה, וניתן לראות בכך הרשאה
מפורשת לכך שנתבע 2 ייצג אותה בדיון.

סוף דבר

27. התביעה נדחית.

28. אשר להוצאות – התובע תבע ארבעה נתבעים, אחד מהם ללא עילה, ועמד על כך שיתייצבו
לדיון. כמו כן עמד התובע על טענות מקדמיות שנדחו. לכך יש להוסיף כי הדיון בבית המשפט הצריך
זמן שיפוטי רב יחסית לתביעה קטנה, ובסופו של דבר גרסתו העובדתית של התובע בדבר אמיתות
הפרסום נדחתה בשתי ידיים. אשר על כן, ראיתי לחייבו בהוצאות משפט על הצד הגבוה בסוג זה של
הליכים, בסך של 4,000 ש"ח.

המזכירות תשלח עותק מפסק הדין לצדדים בדואר רשום עם אישור מסירה.

ניתן להגיש בקשת רשות ערעור לבית המשפט המחוזי בתוך 15 יום מיום קבלת פסק הדין.

ניתן היום, ז' טבת תשע"ה, 29 דצמבר 2014, בהעדר הצדדים.

טל חבקין, שופט